

tants representants de la nostra arrel expressiva.⁴

DERIV.: *Esmussador*, *Esmussament* (e. de dents: *stupor dentium*», 1507, Busa-N.; Sanelo II, 22v1).

De *motxo* i *esmotxar* (supra):

Esmotxada, *Esmotxadissa*, *Esmotxador*, *Esmotxa* 5
dura [1696, Lacav.]. *Esmotxall*, *Esmotxament*, *Es*
motxim, *Motxa*, *Motxar*, *Motxoc*, *Motxonco*. La *Des-*
motxà nom d'un pinaret val. a Penàguila (1962). La
doc. d'aquest verb comença tot seguit de la reconques-
ta en el Maestrat: «--- vos nec populatores --- nun- 10
quam possitis facere tallium --- nec --- aliquam *exmo-*
xadam sine --- licencia --- ut de fusta --- potest fieri
exmotxadam --- lapsis --- duobus annis, possitis *ex-*
motxare ---» carta de pobl. de Bellestar (Mlla), 1278;
«una carrasca qui és *smoxada* e senyalada que y à creu 15
e ret fites» a. 1331, «nulla persona --- gos tayllar ni
esmotxar --- en denguna carrasca» a. 1333 (Privilegis
de Catí, BSCC XIV, 474, 349; xv, 197).

¹ 10.1 i iv, v. 13; veg. l'ed. i comentari d'Ugolini,
ARom. XXIII, 51, que en dóna, però, traduccions
errònies, desorientat per impossibles prejudicis eti-
mològics. — ² En OPou crec que no figura el mot
en cap forma, almenys en la 1.ª ed. — ³ Al capda-
vall tampoc no hi ha acord, ni entre ells (Wartburg
vol BUTT- i M-L. s'hi oposa), ni de M-Lübke amb 25
si mateix: car aquest es veu que dubta entre l'ima-
ginari *BOTT- i el germ. BÖTAN 'llançar, empènyer'
i es decideix a l'últim per aquest, amb la més ab-
soluta arbitrariedad semàntica. — ⁴ Es poden veure
encara d'altres consideracions i alguns fets (menys 30
importants o incertíssims) en l'article del DCEC
(MOCHO). Altrement alguna de les altres incògnit-
es allí examinades, com les referents a *MUSSOL*,
després han estat aclarides, i s'ha demostrat que en
aquestes no hi ha, amb el present complex, relació 35
originària, i la que pugui haver-s'hi afegit és secun-
dària. Sense valor les objeccions que fan Piel i Hub-
schmid (*RFgn.* LXXIV, 160) al meu article del DCEC,
mentre que Rohlf's (*Hom. D. Alonso* II, 275) li re-
coneix «verdad» afegint-hi encara la vasta diversitat 40
de 17 formes divergents que cita per a 'cabra mot-
xa' a Itàlia, reservant-ne només sd. *cabra múdula*,
que suposaria un ll. *MUTULA* per *mutila*. Afegim-hi
encara val. *cabra muesa* 'la d'orelles curtes' (Beni-
càssim, *BDLC* II, 208).

Esmusteir, *esmustissar*, V. *mústic* *Esnarigar*, *es-*
nassar, V. *nas* *Esnegarsar*, encreuament de *negar*
amb *esfilagarsar* *Esnovar*, V. *nou* adj. *Esnucar*, V.
nuca

ESÒFAG, pres del gr. *οισοφάγος* id., compost de
οἶσω 'jo portaré' i *φάγέω* 'jo menjo'. □ 1.ª doc.:
1695, Lacav.

DERIV.: *Esofàgic*, *Esofagitis*.

CPT.: *Esofagotomia*.

ESOTÈRIC, pres del gr. *ἔσωτερικός* 'íntim', 'reser-
vat als adeptes', derivat de *ἔσω* (o *εἶσω*) 'a dins, en-
dins'. □ 1.ª doc.: 1917, *DOrt.* (i ja des de c. 1905, 60

Coromines, Turró, Ors).

DERIV.: *Esoterisme*. Formació paral·lela i contrapo-
sada: *exotèric*, de *ἔξωτερικός* 'extern, estranger, pú-
blic', derivat de *ἔξω* 'fora, enfora'.

Espa(a), V. *espasa* *Espacial*, *espaciar*, *espaciós*, V.
espai *Espada*, *espada*, *espada*, *espada*, *espada*,
espada, *espada*, V. *espasa* *Espadaler*, deu venir d'*espe-*
daler, *ospe-*, HOSPITALARIUS 'encarregat d'un hospita-
let o hostatgeria' (és inversemblant que hi hagi hagut
«fabricants» d'una eina insignificant com l'espadal,
com diu *AlcM*; i *espedal* = *hospitalet* és conegut)

Espadanya, *espadar*, *espadar*, *espadat*, *espadatxi*,
espadell, *espadella*, *espadellar*, *espader*, *espaí*, V. *es-*
pasa + *Espadiar*, V. *patanada*

ESPADIX, pres del gr. *σπάδιξ*, *-ίχος* 'branca de
palmera arrencada amb els fruits', derivat de *σπάω*
'jo trec', 'atrac, extrac, arrenco'. □ 1.ª doc.: 1868,
SLitCosta.

CPT. formats amb el segment prefixat *espadici-* (*es-*
*padici*flor, *SLitCosta*, etc.).

Espafiar, sembla derivat del mot familiar *pifia*.

Espahi, veg. *DCEC* (CIPAYO, I, 809b36).

ESPAI, del ll. SPATIUM 'camp per córrer', 'exten-
sió, espai', pres des d'antic del llatí per via escolar i
clerical, i amb evolució fonètica semi-popular (*espa-*
zi > *espahi*). □ 1.ª doc.: fi S. XIII.

Llull empra ja la forma *espay* amb aplicació geomè-
trica: «--- fas una mesura en l'alta paret, de tos ulls
tro als teus peus --- en après, lunye-t de la torra dos
tants e --- enaxí tu poràs doblar tes mesures; e sia
l'espay qui és enfre tu e la torra, pla, enaxí que los
teus peus sien iguals al peu de la torra en dressera»
(*DoctrPu.*, Gili, 186); però també en sentit modal o
cronològic: «poc menjar e boure engendra subtil enten-
niment e suptil matèria, e dóna gran *espay* al esperit
vidal e al alè qui's refreda de la calor; e-l contrari,
massa menjar e boure fa grossa matèria», ib., 205. Per
aquell temps, i sobretot en textos del Nord, encara es
troba tant o més *espasi* (que hem de mirar més aviat
com a grafia imperfecta d'un *əspá(ð)*) i amb *ð* evanes-
cent, que no pas d'*espazi* amb veritable sibilant) si bé 45
alternant amb *espai*: «aqueu qui t'á tramès a mi --- di-
ligenment tu-l demana --- d'aysò mils te responderà que
eu, per so cor él aquel *espasi* mesurà quant del cel en
abís casec; mas eu nuls temps lay-sus no fuy, e per
aclò aquel *espay* nul temps no mesuré», *VidesR*
(f° 9r1, *LleuresC*, 339, i en altres pass. d'aquesta obra).

L'*InvLC* (s. v. *espay* i *espasi*) aplega una vintena
d'exs. d'*espasi* i una desena d'*espay*, en docs. ross.
de 1313 a 1436, amb un *espaci* 1270, *spaci* 1398, *es-*
pai 1446. Més ençà de l'Albera la unificació es fa més
de pressa, i fins en el terreny purament gràfic *espay*
és de molt predominant ja en el S. XIV i no cal dir
en el XV; molt usat llavors en locucions on equival a
'estona': «per bon *spay* stigué que no pogué parlar,
sinó que tots ploraven», «dançaren per bon *spay*»,